

DEATH ANXIETY OF NURSING STUDENTS AT THAI NGUYEN UNIVERSITY OF MEDICINE AND PHARMACY

Nguyen Hoang Long^{1,*}, Nguyen Nguyen Ngoc²

¹College of Health Sciences, VinUniversity - Da Ton, Gia Lam, Hanoi, Vietnam

²Medlatec Hospital - 42 Nghia Dung, Phuc Xa, Ba Dinh, Hanoi, Vietnam

Received 16/01/2023

Revised 20/02/2023; Accepted 30/03/2023

ABSTRACT

Background: Nurses are responsible for the bedside care of the patient. They may witness many patient's death at work. A high level of nurses' death anxiety can impede the quality of patient care, especially in the final stages of patient life. This study was conducted to describe the level of death anxiety among nursing students.

Objectives: This study aimed to describe the level of death anxiety among nursing students at Thai Nguyen University of Medicine and Pharmacy in 2022. **Methods:** A cross-sectional descriptive study was conducted on a convenient sample of 130 full-time nursing students studying at the Thai Nguyen University of Medicine and Pharmacy in April 2022. The Vietnamese version of the Templer Death Anxiety Scale (TDAS) was used to assess the level of death anxiety. The total anxiety score is 15 and was classified into three categories, which were No anxiety (0-5), Moderate (6-10), and High (11-15). **Results:** Most nurses in this study were female (95.4%) with an average age of 20.35 ± 1.16 . They have no experience caring for family members but have opportunities to care for dying patients during their studies/work, with a prevalence of 87.7% and 94.6%, respectively. Nursing students' overall death anxiety level was moderate, with an average score of 6.81 ± 2.43 . Fifty percent had no anxiety, 33.1% had moderate anxiety, and 16.9% were very anxious about death. **Conclusion:** Interventions are needed to help nursing students overcome and manage their death anxiety, which can improve the quality of care for dying persons.

Keywords: Death Anxiety, nurse, end of life care.

*Corresponding author

Email address: long.51@hotmail.com

Phone number: (+84) 978 877 800

<https://doi.org/10.52163/yhc.v64i3.659>

MỨC ĐỘ LO LẮNG VỀ CÁI CHẾT CỦA SINH VIÊN ĐIỀU DƯỠNG CHÍNH QUY TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC THÁI NGUYÊN

Nguyễn Hoàng Long^{1,*}, Nguyễn Nguyên Ngọc²

¹Viện Khoa học sức khỏe, Trường Đại học VinUni - Đa Tôn, Gia Lâm, Hà Nội, Việt Nam

²Bệnh viện đa khoa Medlatec - 42 P. Nghĩa Dũng, Phúc xá, Ba Đình, Hà Nội, Việt Nam

Ngày nhận bài: 16 tháng 01 năm 2023

Chỉnh sửa ngày: 20 tháng 02 năm 2023; Ngày duyệt đăng: 30 tháng 03 năm 2023

TÓM TẮT

Đặt vấn đề: Điều dưỡng viên là người phải trực tiếp chăm sóc, chứng kiến bệnh nhân tử vong trong quá trình làm việc. Mức độ lo lắng tới cái chết của bản thân cao có thể là yếu tố cản trở tới chất lượng chăm sóc người bệnh, đặc biệt là người bệnh trong giai đoạn cuối đời của điều dưỡng viên. **Mục tiêu:** Mô tả mức độ lo lắng tới cái chết của sinh viên điều dưỡng chính quy tại Trường Đại học Y Dược Thái Nguyên năm 2022. **Phương pháp nghiên cứu:** Với thiết kế nghiên cứu mô tả cắt ngang, số liệu được thu thập trong tháng 4 năm 2022 từ mẫu thuận tiện gồm 130 sinh viên điều dưỡng hệ chính quy đang học tại Trường Đại học Y Dược Thái Nguyên. Mức độ lo lắng tới cái chết được đánh giá bằng bản tiếng Việt của bộ công cụ Templer Death Anxiety Scale (TDAS). Tổng điểm lo lắng theo TDAS là 15 điểm, được chia thành các mức độ Không lo lắng (0-5 điểm), Lo lắng vừa (6-10 điểm), Rất lo lắng (11-15 điểm).

Kết quả: Đa phần đối tượng nghiên cứu là nữ (95,4%) với độ tuổi trung bình là $20,35 \pm 1,16$. Hầu hết sinh viên không có kinh nghiệm chăm sóc người nhà, nhưng lại có kinh nghiệm chăm sóc người bệnh hấp hối trong quá trình học tập/làm việc, với tỷ lệ lần lượt là 87,7%, 94,6%. Mức độ lo lắng đến cái chết của nhóm đối tượng nghiên cứu ở mức vừa, với điểm trung bình là $6,81 \pm 2,43$. Trong đó, 50% sinh viên không có lo lắng về cái chết, 33,1% lo lắng mức độ vừa, 16,9% rất lo lắng.

Kết luận: Cần có biện pháp can thiệp để giúp sinh viên điều dưỡng vượt qua và quản lý sự lo lắng liên quan đến cái chết, từ đó cải thiện chất lượng chăm sóc người bệnh cuối đời trong tương lai.

Từ khóa: Lo lắng về cái chết, điều dưỡng, chăm sóc cuối đời.

*Tác giả liên hệ

Email: long.51@hotmail.com

Điện thoại: (+84) 978 877 800

<https://doi.org/10.52163/yhc.v64i3.659>

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Theo Hiệp hội Chẩn đoán Điều dưỡng Quốc tế Bắc Mỹ (NANDA-I), lo lắng về cái chết (Death Anxiety) là cảm giác khó chịu hoặc sợ hãi mơ hồ được tạo ra bởi nhận thức về mối đe dọa thực sự hoặc tưởng tượng đối với sự tồn tại của một người. Các khảo sát cho thấy, dù hầu hết những người được hỏi trong cộng đồng không cho thấy mức độ lo lắng về cái chết ở mức cao, nhưng đa phần mọi người đều có lo lắng ở mức độ nào đó. Thực chất, lo lắng về cái chết là hiện tượng tự nhiên, xảy ra ở mọi cá nhân. Tuy nhiên, mức độ lo lắng này nếu quá cao sẽ ảnh hưởng tới sức khỏe tâm lý và thể chất của con người.

Điều dưỡng viên là người thường xuyên phải chăm sóc người bệnh, rất nhiều trong số đó là các bệnh nhân trong giai đoạn cuối đời. Vì vậy, họ thường xuyên phải chứng kiến các vấn đề liên quan tới cái chết của người bệnh. Những trải nghiệm với cái chết trong quá trình làm việc có thể là yếu tố khiến mức độ lo lắng tới cái chết của chính người điều dưỡng tăng lên. Các báo cáo đã công bố cho thấy điều dưỡng có mức độ lo lắng tới cái chết ở mức đáng lo ngại. Cụ thể, nghiên cứu gần đây tại Thổ Nhĩ Kỳ cho thấy điều dưỡng viên lo lắng tới cái chết ở mức độ trung bình và cao hơn rất nhiều so với mức độ lo lắng tới cái chết của các đối tượng nhân viên y tế khác như bác sỹ, cấp cứu viên [5], [4].

Mức độ lo lắng tới cái chết có ảnh hưởng tới cuộc sống của điều dưỡng viên, ở cả khía cạnh cá nhân lẫn nghề nghiệp. Ở khía cạnh nghề nghiệp, sự lo lắng tới cái chết của bản thân khiến điều dưỡng ngại trao đổi với người bệnh các vấn đề liên quan tới cái chết, hay không sẵn lòng chăm sóc tốt cho người bệnh trong giai đoạn cuối đời [8], [7]. Do đó, điều dưỡng viên cần được đào tạo, trang bị những kiến thức, kỹ năng phù hợp để quản lý và vượt qua sự lo lắng về cái chết của bản thân. Xuất phát từ vấn đề trên, nghiên cứu này được tiến hành với kỳ vọng cung cấp cái nhìn tổng quan về vấn đề này ở điều dưỡng viên nói chung và sinh viên điều dưỡng nói riêng.

Mục tiêu: Mô tả mức độ lo lắng tới cái chết của sinh viên điều dưỡng hệ chính quy tại trường Đại học Y dược Thái Nguyên năm 2022.

2. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Thiết kế: Nghiên cứu mô tả cắt ngang

2.2. Địa điểm, thời gian, đối tượng: Nghiên cứu được tiến hành trong tháng 4 năm 2022, trên đối tượng là sinh viên điều dưỡng hệ chính quy của Trường đại học Y Dược Thái Nguyên.

2.3. Cỡ mẫu và phương pháp chọn mẫu: Mẫu nghiên cứu được chọn lựa bằng phương pháp chọn mẫu thuận tiện. Các sinh viên điều dưỡng hệ chính quy có tham dự các lớp học trong giai đoạn thu thập số liệu đều được mời tham gia nghiên cứu. Theo đó, có 160 sinh viên được mời tham gia khảo sát.

2.4. Phương pháp thu thập thông tin:

Các đối tượng được gửi thư mời tham dự kèm bảng hỏi tự điền. Trong 160 sinh viên hoàn thành trả lời khảo sát có 30 đối tượng bị khuyết thiếu số liệu được loại khỏi nghiên cứu. Kết quả nghiên cứu được xử lý trên câu trả lời của 130 đối tượng.

Bộ công cụ và thang đo: Mức độ lo lắng về cái chết được đánh giá bởi bộ câu hỏi Templer Death Anxiety Scale (TDAS) của Templer (1970), gồm 15 câu hỏi về cảm giác của một người trước cái chết như: “Tôi rất sợ chết”, “Tôi sợ phải chết trong đau đớn”, hoặc “Tôi rất lo lắng về việc cuộc sống ở kiếp sau sẽ ra sao”. Đối tượng trả lời sự phù hợp của các mệnh đề này với cảm giác của bản thân theo hai đáp án “đúng” hoặc “sai”. Các câu trả lời “đúng” được 1 điểm, và “sai” được 0 điểm. Tổng điểm lo lắng về cái chết tối đa là 15 điểm, điểm càng cao thể hiện mức độ lo lắng càng lớn [2]. Nhìn chung, thang đo TDAS có giá trị và độ tin cậy phù hợp để sử dụng trong các nghiên cứu về cái chết. Độ tin cậy của thang đo này khi sử dụng test-retest, split-half và Cronbach alpha lần lượt là 0,87, 0,59 và 0,75 [10].

2.5. Phân tích số liệu: Số liệu được phân tích bằng phần mềm SPSS 20.0. Thống kê mô tả (tỷ lệ phần trăm, giá trị trung bình, độ lệch chuẩn) được sử dụng để mô tả các biến số của nghiên cứu.

2.6. Đạo đức nghiên cứu: Nghiên cứu được thông qua bởi Hội đồng Đạo đức trong nghiên cứu y sinh của Bệnh viện Trung ương Thái Nguyên theo Quyết định số 58/HĐĐĐ-BVTWTN, ngày 18 tháng 1 năm 2022.

3. KẾT QUẢ VÀ BÀN LUẬN

Bảng 1: Đặc điểm chung của đối tượng nghiên cứu (n = 130)

Đặc điểm		n	%	GTTB ± ĐLC	GTNN-GTLN
Tuổi (năm)				20,35 ± 1,16	18-23
Giới	Nam	6	4,6		
	Nữ	124	95,4		
Năm đang học	Năm 1	33	25,4		
	Năm 2	34	26,2		
	Năm 3	37	28,5		
	Năm 4	26	20,0		
Kinh nghiệm chăm sóc người nhà hấp hối	Có	16	12,3		
	Không	114	87,7		
Kinh nghiệm chăm sóc người bệnh hấp hối	Có	123	94,6		
	Không	7	5,4		

GTTB: giá trị trung bình; ĐLC: độ lệch chuẩn; GTNN: giá trị nhỏ nhất; GTLN: giá trị lớn nhất.

Bảng 1 cho thấy tuổi trung bình của nhóm nghiên cứu là 20,35 ± 1,16 (năm). Nữ giới chiếm đa số với tỷ lệ 95,4%. Tỷ lệ sinh viên phân bố ở các năm học tương

đôi đồng đều, trong khoảng từ 20,0% (năm 4) tới 28,5% (năm 3). Đáng chú ý, đa phần đối tượng nghiên cứu đều chưa có kinh nghiệm chăm sóc người nhà hấp hối (87,7%), nhưng đã từng chăm sóc người bệnh hấp hối trong quá trình làm việc/học tập của mình (94,6%).

Bảng 2: Mức độ lo lắng đến cái chết của sinh viên điều dưỡng (n = 130)

		n	%	GTTB ± ĐLC	GTNN - GTLN
Điểm TDAS				6,81 ± 2,43	0,00 – 13,00
Mức độ	Không lo lắng	65	50,0		
	Lo lắng vừa	43	33,1		
	Rất lo lắng	22	16,9		

Điểm trung bình mức độ lo lắng tới cái chết của nhóm nghiên cứu là 6,81 ± 2,43, tương đương với mức độ lo lắng vừa. Một nửa (50%) số đối tượng nghiên cứu không có lo lắng, và 16,9% có lo lắng ở mức cao (rất lo lắng).

Mức độ lo lắng được ghi nhận trong nghiên cứu này thấp hơn kết quả gần đây của Mohammadi (2022) trên 420 thực tập sinh điều dưỡng người Iran. Nghiên cứu cho thấy điểm TDAS trung bình của điều dưỡng là 12,78 ± 1,17, cao hơn nhiều so với mức 6,81 ± 2,43 [6]. Nguyên nhân có thể là do đối tượng trong nghiên

cứ của Mohammadi đang thực tập lâm sàng ở khu vực chăm sóc bệnh nhân COVID-19, với nhiều bệnh nhân nặng, mức độ lây nhiễm và tỷ lệ tử vong cao.

Đáng chú ý, kết quả nghiên cứu cho thấy 50% sinh viên được hỏi có lo lắng về cái chết, trong đó 16,9% sinh viên rất lo lắng. Điều này có nghĩa cứ mỗi 10 sinh viên thì có 5 sinh viên có lo lắng về cái chết, và gần 2 sinh viên đang trong trạng thái rất lo lắng. Các đề tài đã công bố cho thấy sự lo lắng đến cái chết của chính bản thân mình sẽ cản trở điều dưỡng viên giao tiếp cởi mở về cái chết với người bệnh trong giai đoạn cuối đời, đặc biệt

là người bệnh ung thư. Ngoài ra, điều dưỡng viên cũng sẽ có xu hướng ngại tiếp cận, giảm chất lượng dịch vụ điều dưỡng, giảm hợp tác với các thành viên khác trong nhóm chăm sóc cuối đời cho người bệnh. Ở khía cạnh sức khỏe cá nhân, điều dưỡng viên lo lắng quá mức và không thể vượt qua được sự lo lắng tới cái chết sẽ lâm vào trạng thái không thoải mái, sợ hãi, hoang mang về tương lai. Vì vậy, điều dưỡng viên rất cần được hỗ trợ để vượt qua sự lo lắng tới cái chết của chính mình. Hệ thống y tế không nên coi việc lo lắng tới cái chết là đương nhiên và không cần phải có can thiệp gì.

Trong nghiên cứu này, đa phần đối tượng là người trẻ, giới nữ, chưa có trải nghiệm chăm sóc người thân hấp hối, nhưng đã có nhiều trải nghiệm với người bệnh hấp hối trong quá trình công tác/học tập. Theo nghiên cứu của Sashin (2016), hầu hết các sinh viên cảm thấy buồn sau cái chết của bệnh nhân mà họ chăm sóc, 75% sinh viên nói rằng họ không muốn chăm sóc một bệnh nhân sắp chết [9]. Nia (2016) tổng quan 38 bài báo cáo về sự lo lắng tới cái chết ở các học viên điều dưỡng cho thấy điều dưỡng trong đơn vị chăm sóc đặc biệt trẻ em có mức độ lo lắng trung bình khi trải qua một ca bệnh tử vong [7]. Cetintas (2021) nghiên cứu trên 55 sinh viên điều dưỡng có thực hành tại phòng khám ung bướu thì chỉ ra sự lo lắng về cái chết của sinh viên bị ảnh hưởng bởi tình trạng chứng kiến bệnh nhi chết và tổng số ca tử vong đã chứng kiến ($p < 0,05$) [2]. Đáng chú ý, một số đề tài cũng chỉ ra người lớn tuổi không lo lắng hơn những người trẻ tuổi mặc dù họ đã cận kề cái chết, và nữ giới thường có mức độ lo lắng này cao hơn nam giới [1] [3].

Báo cáo của Nia (2016) cho thấy điểm lo lắng về cái chết của nhóm nhân viên được đào tạo về cái chết và nhóm có kinh nghiệm chăm sóc người bệnh giai đoạn cuối đời thấp hơn các nhóm còn lại [7]. Cụ thể, nhóm điều dưỡng ung bướu có ít kinh nghiệm làm việc có biểu hiện sợ hãi và tránh né các ca tử vong cao hơn đáng kể so với điều dưỡng có kinh nghiệm hơn. Các điều dưỡng chăm sóc giảm nhẹ có kinh nghiệm phong phú về cái chết của bệnh nhân có mức độ lo lắng về cái chết thấp hơn; điều dưỡng khoa thận có kinh nghiệm và được đào tạo về chăm sóc giảm nhẹ có nỗi sợ hãi cái chết thấp hơn và có thái độ tích cực hơn về việc chăm sóc bệnh nhân hấp hối [7]. Điều này cho thấy sự cần thiết của các can thiệp để hỗ trợ sinh viên vượt qua sự

sợ hãi về cái chết của chính bản thân mình ngay từ khi còn đi học. Sự chuẩn bị kỹ lưỡng về các kỹ năng này sẽ giúp các điều dưỡng viên có năng lực đương đầu với các vấn đề liên quan tới cái chết tốt hơn trong tương lai.

4. KẾT LUẬN

Sinh viên điều dưỡng chính quy trường Đại học Y Dược Thái Nguyên đa số là nữ (95,4%), tuổi trung bình là $20,35 \pm 1,16$ (năm). Sinh viên không có kinh nghiệm chăm sóc người nhà hấp hối, nhưng có kinh nghiệm chăm sóc người bệnh hấp hối với tỷ lệ lần lượt là 87,7% và 94,6%. Điểm lo lắng về cái chết (TDAS) trung bình là $6,81 \pm 2,43$. 50% sinh viên không có lo lắng về cái chết, 33,1% lo lắng mức độ vừa, 16,9% rất lo lắng. Kết quả nghiên cứu chỉ ra sự cần thiết phải có các can thiệp giúp sinh viên điều dưỡng vượt qua sự lo lắng đến cái chết của bản thân, cũng như chuẩn bị các kỹ năng cần thiết để đương đầu với vấn đề này trong tương lai sau khi tốt nghiệp.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Ali TM, Behrooz A, Investigation of Validity and Reliability of Templer Death Anxiety Scale. *Thought and Behavior in Psychology*, 6(21), 72-80, 2011.
- [2] Cetintas I, Kostak AM, Relationship Between Nursing Students' Death Anxiety and Attitudes Toward Dying with Dignity. *International Journal of Caring Sciences*. 14, 2, 1089-1097, 2021.
- [3] Furer P, Walker J, Death Anxiety: A Cognitive-Behavioral Approach. *Journal of Cognitive Psychotherapy: An International Quarterly*, 22, 2, 167-182, 2008.
- [4] Karabağ Aydın A, Fidan H, The Effect of Nurses' Death Anxiety on Life Satisfaction During the COVID-19 Pandemic in Turkey. *Journal of Religion and Health*, 61(1), 811-826, 2022.
- [5] Khajoei R, Dehghan M, Heydarpour N et al., Comparison of Death Anxiety, Death Obsession, and Humor in Nurses and Medical Emergency Personnel in COVID-19 Pandemic. *Journal of*

- Emergency Nursing, Vol. 48, No. 5, Sep, 2022, pp 559-570, 2022.
- [6] Mohammadi F, Masoumi Z et al., Death anxiety, moral courage, and resilience in nursing students who care for COVID-19 patients: a cross-sectional study. BMC Nursing 21:150, 2022.
- [7] Nia HS, Lehto RH, Ebadi A et al., Death Anxiety among Nurses and Health Care Professionals: A Review Article. International Journal of Community Based Nursing and Midwifery; 4(1): 2-10, 2016.
- [8] Peters L, Cant R, Payne S et al., How Death Anxiety Impacts Nurses' Caring for Patients at the End of Life: A Review of Literature. Open Nursing Journal, 7, 14-21, 2013.
- [9] Sashin M, Demirkiran F, Adana F, Nursing Students' Death Anxiety, Influencing Factors and Request of Caring For Dying People. Journal of Psychiatric Nursing;7(3):135-141, 2016.
- [10] Templer D, The construction and validation of a death anxiety scale. The Journal of general psychology, 82, 165-177, 1970.

